

Høringssvar til kulturstrategi
Vestfold og Telemark fylkeskommune
v. Else Blom

Skien 5.2.2021

Vi takker for muligheten til å gi høringsuttalelse, og for anledning til å sende innspill i forkant.

Planen signaliserer ambisjoner på vegne av kulturlivet i fylket og på vegne av fylkets eget bidrag til å utvikle kulturlivet og oppnå mer allmenne samfunnsmål. Planen opererer med et bredt og åpent kulturbegrep har som hensikt å inkludere flest mulig målgrupper, arenaer og formål, men vi savner kanskje den tidligere fyrtårn-tenkningen, spissingen og konkretisering. Det er ikke lett å forene et ønske om å favne bredt om mangt og mye og samtidig sette tydelig retning og klare strategiske prioriteringer. Listen med overordnede samfunnsmål (s. 3) som er hentet fra den nasjonale kulturmeldingen er fin å ha med seg som en motivasjon i alt forvaltningsarbeid, men er ikke lett å vurdere oppnåelse av, heller ikke i hvilken grad fylkeskommens bidrag er/har vært et reelt bidrag til å oppfylle dem. Museene ikke tilstede i dette dokumentet, hverken som egne institusjoner eller som sektor, men indirekte, (men både museene og arkivfeltet har jo fått en egen utredning). I alle de seks hovedtemaene kan vi som museumsinstitusjon imidlertid krysse av for at det arbeidet som foregår hos oss har relevans og vi kommenterer derfor fortløpende:

2.1. Stedsutvikling

2.1.1. mål:

Her skal fylket bidra til «nye møteplasser for aktivitet dialog, opplevelser og rekreasjon» Litt Avhengig av hva en her tenker på eller definerer som «møteplasser» vil vi spørre om det virkelig er behov for «nye» møteplasser? Vårt inntrykk er at det ikke mangler møteplasser for kulturopplevelser i fylket vårt, men at mange møteplasser ikke fyller sitt potensial, og har behov for en styrking. Etablering av «nye» møteplasser innebærer ikke nødvendigvis publikumsøkning eller mer bruk, men kan føre til utarming av allerede etablerte tilbud. Vårt innspill her er å arbeide kritisk med definisjon av begrepet og kvaliteten på eksisterende møteplasser.

De øvrige målene er gode og noe vi som museum kan relatere oss til.

Øvregate 41, 3715 Skien
Sentralbord: 35 54 45 00
Faks: 35 54 45 01
Org. nr: 970 946 047
post@telemark.museum.no
www.telemarkmuseum.no

2.1.2.

Under tiltak finner vi Henrik Ibsen som et satsningstema og her er naturligvis Telemark Museum en sentral aktør. Vi har allerede et godt samarbeid med fylket om utviklingen av Henrik Ibsen museum som et kulturminne og som en besøksattraksjon. Her har vi store utviklingsplaner som vi håper fylket vil bidra til å løfte og til å få inn i statlige prioriteringer frem mot 2028.

Vi vil også foreslå å utvide denne listen med ytterligere en kulturarvsattraksjon, nemlig *porselen som unik kulturarv og attraksjon*. TM har gjennom innovativ og risikovillig satsing etablert Porselensmuseet som et viktig bidrag inn i et større arbeid som mange aktører nå deltar i. Dette handler om kulturarvforvaltning, kulturnæring og stedsutvikling. Vi har samarbeidet med både fylket og vertskommunen om dette i snart 8 år, fått en liten fot innenfor på statsbudsjettet, og vi går i 2021 inn i flere langsiktige internasjonale samarbeidsprosjekter i flere land. Museet har nå blitt godkjent som medlem i en av Europarådets rundt 50 kultur-ruter; *European Route of Ceramics*. Andre museer/steder i Vestfold-Telemark er også med i tilsvarende ruter innen industriarv og viking-arv, og vi mener at det vil ligge et fremtidig verdiskapende potensial innen det keramiske feltet der Porsgrunn som porselensbyen i Norge vil kunne få en fremtredende plass.

Under kulepunkt om bygningsvern som skal utvides fra Vest-Telemark til en by langs kysten, ber vi også om at museenes rolle både som forvaltere av betydelige antall bygg og arbeidsgiver for tradisjonshåndverkere vurderes. Telemark Museum er både en potensiell kunde og tilbyder av bygningsverntjenester i tillegg til å utøve antikvarisk vedlikehold selv med egen stab. TM har i dag ikke kapasitet til å levere tjenester til andre, men vi har et nytt og velfungerende verksted og fasiliteter egnet til kurs og møtevirksomhet og en stor portefølje av antikvariske bygg som trenger handverkskompetanse og kan egne seg til opplæring.

2.2.Inkludering

Inkludering: museene har lav terskel for besøk gjennom dels gratis tilbud gjennom skoler, generelt lave billettpriser på brede arrangementer og generelt stor tilgjengelighet både fysisk og digitalt. Inkludering og brede målgrupper er noe vi arbeider med hele tiden, særlig i nye bygge- og utviklingsprosjekt har vi universell utforming høyt på agendaen. Vi ser imidlertid at den kulturarven vi forvalter er primært knyttet til fortidens samfunn og mennesker i Grenland, som det ikke alltid er lett å gjøre relevant for mennesker med annen bakgrunn. En utvidelse av museumstilbudet til flere generasjoner og sosial lag har vi lykkes godt med, men vi ser

gjærne at fylkeskommunen initierer prosjekter og stiller utviklingsmidler slik at museene settes i stand til å svare enda bedre på denne utfordringen i fremtiden.

2.3. Kunnskap

2.3.1. Mål: Kunnskap er et veldig vidt begrep å lage konkrete planer og strategier for, men vi vil peke på at museene forvalter betydelig kilder til kunnskap i sine samlinger og gjennom aktiv dokumentasjon som legger til rette for forskning eller annen bruk, som igjen tilflyter besøkende og brukere. Museene er også pålagt å drive egen kunnskapsproduksjon, forskning og publisering, blant annet er det nå aktuelt å melde museene inn i UH-sektorens etablerte registreringssystem for publisering; CRISTIN. Dette er nok generelt et av de områdene museene strever mest med å levere godt på, noe den årlige museumsstatistikken og flere nasjonale analyser også har pekt på. Det er mange grunner til dette, men også her kan fylkeskommunen ta en rolle som pådriver gjennom utviklingsmidler eller andre stimuleringsmekanismer.

Ellers ser vi også et stort behov for mer kunnskap blant vertskommuner *om museumssektoren*, hva museer er, hvilke oppgaver de har og kan forventes å ha og ikke, hvordan de er finansiert og organisert, hvordan armlengdes avstands-prinsippet skal forståes mm. Her bør fylkeskommunen kunne ta en viktig rolle som formidler av kunnskap.

Under 2.3.2

Vi merker oss tiltaket om å lage en kunnskapsoversikt over herregårder i fylket som svært positivt, og minner om at både Vestfoldmuseene og TM er to av de ledende museene i et nasjonalt kulturråds- finansiert forskningsprosjekt om nettopp herregårder og musealiseringsprosessen våre anlegg har gått gjennom.

2.4 Aktivitet

Også under dette punktet kan deler av museumsvirksomheten være relevant, museene drifter store uteområder med kulturhistorisk innhold og naturverdier (hagene/parkene på Brekke, Venstøp, Berg museum og Ulefos Hovedgaard er våre eksempler) Museet ønsker å tilrettelegge for aktiv bruk av disse områdene også utenom åpningstid og tenker at dette er viktige kortreiste rekreasjonsarenaer som er tilgjengelige for bynær befolkning.

2.5 Arenaer

Under dette punktet dukker museene opp for første gang i strategi-utkastet, og da under tiltak som skal styrke kulturen på konkrete visningssteder, men også i digital forstand.

Under tiltak skal fylket *bistå de konsoliderte museene i arbeidet med å videreutvikle institusjonene som knutepunkter i den kulturelle infrastrukturen*. Det er vi veldig glad for og imøteser en videre dialog om konkretisering av dette punktet. Vi vil påpeke behovet for tett sammenheng mellom bistand til utvikling og investering på den ene siden og behovet for økt driftsstøtte som følger av arenautvikling. Museenes evne til å generere egeninntekter skal ikke undervurderes, og vi strekker oss langt for å skape grunnlag for økte egeninntekter, men dersom museene skal være tilgjengelige, inkluderende og sosialt bærekraftige er det begrenset potensial for kommersialisering av publikumstilbudet.

Herunder vil vi også minne om viktigheten av å støtte de konsoliderte museene i ambisjonen om å strekke seg etter nasjonale og internasjonale omforente standarder og forventninger til profesjonell museumsdrift og skille tydelig (ere) mellom enheter som drives etter bransjens standarder og frivillighetsbaserte arenaer uten slike krav. Skal kvaliteten på kulturarvforvaltningen og kvaliteten på publikumstilbudet styrkes og museene kunne bidra til reiseliv og attraksjonsutvikling, så må museenes evne til å levere profesjonell kvalitet basert på museumsfaglig kompetanse styrkes der dette er strategisk viktig i et regionalt perspektiv.

Vi er også glad for at fylkeskommunen har med privatarkivarbeidet på tiltakslisten her, og viser til tidligere innspill vi har gitt mht dette feltet. Her tror vi fylket kan og bør ta en viktig rolle med å organisere arbeidet i en helhetlig tilnærming som kan gi hele fylket en god og fremtidsrettet arkivtjeneste, og ta tak i innmeldte etterslep og behov.

2.6. Internasjonalisering

Vi slutter oss til alle de definerte målene her, og minner om at museene er og kan bli en enda viktigere aktør i ulike internasjonale satsinger, jfr vår kommentarer ovenfor om Porselenssatsingen, som nå har tatt en tydelig internasjonal retning, mye takket være god bistand og tilrettelegging fra fylkeskommunen. EØS og EU-prosjekter er krevende for enkelt aktører å drive frem selv, men gevinstene er potensielt veldig givende og positive og her har fylkeskommunen en viktig rolle å fylle med tilrettelegging, kompetanseutvikling og som støttespiller.

Med vennlig hilsen

Jorunn Sem Fure

Direktør